

Advokatundersøgelser

- når behovet for en tilbundsgående undersøgelse opstår

INSIGHT

Er der opstået mistanke om uregelmæssigheder, uacceptabel adfærd eller ulovligheder på arbejdspladsen?

En advokatundersøgelse kan være det rette redskab til at sikre et oplyst grundlag, som giver mulighed for at reagere rigtigt. En advokatundersøgelse kan bidrage med at klarlægge et faktisk hændelsesforløb og på den måde sikre, at relevante juridiske problemstillinger identificeres og efterfølgende vurderes. I denne insight giver vi dig et indblik i fordelene, de nødvendige overvejelser og det typiske forløb af en advokatundersøgelse.

Hvorfor iværksætte en advokatundersøgelse?

Mistænkelig eller problematisk adfærd udvist af ansatte på forskellige niveauer, uregelmæssigheder, fejl eller forsømmelser i konkrete forløb kan give anledning til, at tilsynsmyndigheder, politikere eller pressen rejser kritik af den virksomhed eller myndighed, hvor forholdene har fundet sted. En hensigtsmæssig måde at imødegå den potentielle kritik kan være at få en ekstern advokat til at lave en tilbundsgående undersøgelse af de forhold, der har givet anledning til den potentielle kritik.

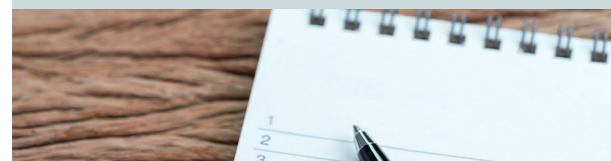
En fordel ved at få en ekstern advokat til at undersøge forholdene er, at det er en ekspert med den nødvendige faglige kompetence, der gennemfører undersøgelsen. Den eksterne advokat er herudover egnet til at gennemføre

undersøgelsen på et mere neutralt grundlag sammenlignet med, hvis medarbejdere hos virksomheden eller myndigheden selv forestod undersøgelsen. Derudover er det mere betryggende for personer, som måtte kunne bidrage med relevant viden til undersøgelsen, at kunne dele sin viden med en advokat fremfor eksempelvis at skulle henvende sig til sine kollegaer på sin egen arbejdsplads. I øvrigt vil behovet for en ekstern undersøgelse ofte opstå, når ledende personer indgår i undersøgelsen.

En advokat med høj faglig kompetence indenfor området vil højne validiteten af undersøgelsens resultat. Validiteten er altafgørende, såfremt en virksomhed eller myndighed ønsker at genskabe den tillid, som virksomheden eller myndigheden eventuelt allerede har mistet eller kan miste fra eksempelvis medarbejdere, kunder og borgere, som følge af de potentielt kritisable forhold. Derudover er validiteten af undersøgelsen naturligvis afgørende for, om undersøgelsen i sidste ende tilvejebringer virksomheden eller myndigheden et beslutningsgrundlag, som er brugbart for den videre håndtering og løsning af sagen.

Hvorfor kan en advokatundersøgelse være en fordel?

- Virksomheden eller myndigheden får handlet på de indtrufne forhold og håndteret disse.
- Virksomheden eller myndigheden får mulighed for at indrette sig, så forholdene ikke gentager sig eller bliver håndteret bedre næste gang.
- Virksomheden eller myndigheden får genskabt den tillid, som kan være tabt eller svækket i forhold til medarbejdere, kunder, borgere og andre.

Hvorfor sikrer uddelegering af en undersøgelse til en advokat validitet i resultatet?

- Undersøgelsen bliver gennemført med den fornødne faglige kompetence.
- Undersøgelsen bliver gennemført på et mere selvstændigt og objektivt grundlag og med en vis afstand til organisationen, der bliver undersøgt.
- Personer kan bidrage med viden under trygge rammer. Trygge rammer skaber incitament for flere henvendelser og bedre oplysning af forholdene

Advokatundersøgelsen som redskab

Hos virksomheder, myndigheder, organisationer og lignende kan der indtræde forhold eller episoder, hvor virksomhedens eller myndighedens håndtering af disse kræver en tilbundsgående undersøgelse samt afdækning af faktum og de juridiske regler på området.

En advokatundersøgelse er et redskab til at undersøge og fastlægge et faktisk hændelsesforløb. På baggrund af det fastlagte hændelsesforløb kan advokaten identificere og vurdere juridiske problemstillinger samt komme med forslag til retlig håndtering af disse. Konklusionen på advokatundersøgelsen har ikke karakter af en retlig afgørelse men er udtryk for advokatens retlige vurdering af sagen. Konklusionen på en advokatundersøgelse har altså ikke retskraft som en almindelig dom afsagt af domstolene. Undersøgelsen tjener alene til at kunne indgå i virksomhedens eller myndighedens beslutningsgrundlag for dennes eventuelle videre interne håndtering af et givent forhold. Den medarbejder, som måtte blive sanktioneret på baggrund af en advokatundersøgelses resultat, har således mulighed for at gøre indsigelse og anlægge en sag på samme måde, som hvis ikke advokatundersøgelsen var foretaget. Ofte undgår virksomheden eller myndigheden imidlertid netop dette, fordi forløbet er blevet grundigt undersøgt af advokaten, inden medarbejderen er blevet pålagt sanktion.

En advokatundersøgelse kan blandt andet bidrage med at klarlægge, om et givent afdækket faktum i en sag giver anledning til, at en virksomhed eller en myndighed søger at drage en eller flere bestemte personer til ansvar for det passerede. Undersøgelsen kan også klarlægge, om virksomheden eller myndigheden bør iværksætte yderligere processuelle tiltag for at nå til bunds i sagen og kunne gøre et ansvar gældende. Formålet med en advokatundersøgelse behøver ikke nødvendigvis at være, at virksomheden eller myndigheden ønsker at vide, om personer kan drages til ansvar for et givent forhold eller en episode. Formålet kan også være, at virksomheden eller myndigheden blot ønsker at modtage anbefalinger til, hvordan eksempelvis en konkret sagsbehandlingsgang eller en praksis kan ændres, så fejl eller forsømmelser bliver undgået fremadrettet.

Overordnet kan en advokatundersøgelse:

- afdække langstrakte eller komplekse hændelsesforløb baseret på indsamling og bevismæssig vurdering af indsamlede oplysninger
- afklare, om et afdækket faktum giver anledning til juridiske problemstillinger, herunder uddybning og løsning af disse.

I begge tilfælde vil advokatundersøgelsen tilvejebringe et beslutningsgrundlag for den videre håndtering af det forhold eller de episoder, som har givet anledning til advokatundersøgelsen.

Uvildige advokatundersøgelser

I bestemte situationer kan en virksomhed eller en myndighed have et behov for, at en advokatundersøgelse bliver gennemført med en vis "armslængde" mellem virksomheden eller myndigheden og den advokat, som forestår undersøgelsen, og at denne armslængde bliver tydeliggjort for offentligheden. I sådanne tilfælde kan virksomheden eller myndigheden anmode en eller flere advokater om at foretage en 'uvildig' advokatundersøgelse. En uvildig advokatundersøgelse opfylder en række betingelser. Betingelserne har blandt andet til formål at sikre, at der reelt set foreligger den armslængde mellem opdragsgiver og advokaten, som betegnelsen af advokatundersøgelsen signalerer. Blandt andet er det derfor en betingelse, at advokaten ikke har et fast klientforhold til opdragsgiver eller i øvrigt har verserende sager for opdragsgiver. Derudover må advokaten hverken under eller efter udførelsen af advokatundersøgelsen påtage sig sager for opdragsgiver, som udspringer af undersøgelsen.

Ulempen ved en uvildig advokatundersøgelse vil ofte være af omkostningsmæssig karakter, da en virksomhed eller myndighed, der får foretaget en uvildig advokatundersøgelse, bliver afskåret fra at benytte den advokatvirksomhed, der har gennemført den uvildige advokatundersøgelse, i en eventuelt efterfølgende proces. For eksempel kan der opstå et behov for yderligere juridisk bistand, hvis en medarbejder bestrider advokatundersøgelsens konklusion og anlægger sag herom. I den forbindelse vil advokaten, som allerede har opnået viden omkring sagen, være afskåret fra at bistå.

Processuelle rammer for gennemførelsen af en undersøgelse

Advokatundersøgelser er ikke underlagt en fast definition i dansk ret. Karakteren af en advokatundersøgelse, herunder formål, emne, type og proces, varierer i praksis. Kendeteggende for alle advokatundersøgelser er dog, at en eller flere advokater skal undersøge og fastlægge et faktisk hændelsesforløb, og at advokaten i den forbindelse typisk får til opgave at forestå indsamlingen af oplysninger til brug herfor.

Kendetegnende for alle advokatundersøgelser er også, at undersøgelserne bliver indledt på baggrund af et skriftligt kommissorium, som advokaten og den rekvirerende virksomhed eller myndighed typisk udarbejder sammen, samt at undersøgelserne bliver afsluttet med en skriftlig afrapportering til rekvirenten. Kommissoriet udgør i den forbindelse et formaliseret opdrag fra den virksomhed eller myndighed, som ønsker undersøgelsen, og fastlægger formålet, afgrænsningen og de overordnede rammer for undersøgelsen. Sammen med de advokatetiske regler og den øvrige regulering, der finder anvendelse på advokatundersøgelser, bestemmer kommissoriet den proces, som undersøgelsen tager afsæt i.

Som oftest vil kommissoriet fastsætte en tidsramme for advokatundersøgelsen. Fastlæggelsen af tidsrammen udgør en vigtig del af den forberedelse, som en virksomhed eller myndighed bør gøre sig, inden den iværksætter en advokatundersøgelse. Virksomheden eller myndigheden bør indledende – og i samarbejde med advokaten – gøre sig overvejelser om, om der bør fastsættes en frist for afrapportering og i givet fald, hvornår denne frist bør ligge, samt om det skal være muligt at udskyde fristen undervejs, såfremt forhold gør det påkrævet.

I forbindelse med fastlæggelsen af tidsrammen bør virksomheden eller myndigheden holde sig for øje, at de personer, som måtte have bidraget til advokatundersøgelsen eller som i øvrigt måtte føle sig berørt af den, som oftest vil opleve perioden som belastende. Hensynet til at begrænse længden af denne tid kan give opfattelsen af, at advokatundersøgelsen som altovervejende hovedregel bør blive gennemført over så kort tid som muligt. Advokatundersøgelsen bør dog gennemføres på baggrund af en grundig gennemgang og analyse af alle relevante oplysninger, der måtte eksistere. Derfor bør advokaten have den fornødne tid til i videst muligt omfang at sikre, at alle personer, som måtte kunne bidrage til advokatundersøgelsen, bliver identificeret, og at alle identificerede personer efterfølgende får mulighed for at bidrage til undersøgelsen. Såfremt de identificerede relevante personer ønsker at bidrage til undersøgelsen, er det væsentligt, at advoka-

ten – for at sikre en fair proces overfor bidragsyderne – får tilstrækkelig tid til at korrespondere med de pågældende og koordinere deres eventuelle bidrag til undersøgelsen. Eksempelvis skal bidragsyderne informeres om, hvilke eventuelle konsekvenser det kan indebære for dem at bidrage til advokatundersøgelsen. Ligeledes kan der være en del praktik forbundet med koordineringen af et interview med de pågældende, idet de som oftest vil skulle tage højde for et job, en ferie eller en bisidder i forbindelse med planlægningen heraf. Såfremt bidragsyderne skal interviewes, er det væsentligt at sikre, at de får rimelig tid til at forberede sig på interviewet, ligesom de bør få den tid, der skal til for, at de kan forholde sig til og godkende et eventuelt referat fra interviewet.

Overvejelser i forbindelse med en advokatundersøgelse

Behovet for at gennemføre en advokatundersøgelse kan være begrundet i et eller flere forskellige forhold i en virksomhed eller myndighed. Antallet af forholdene samt karakteren af disse er afgørende for omfanget af og rammerne for advokatundersøgelsen.

- I nogle situationer kan karakteren af de undersøgte forhold gøre det påkrævet, at advokatundersøgelsen foregår i fuld fortrolighed. I andre situationer kan karakteren af de undersøgte forhold begrunde, at undersøgelsen bliver gennemført mere transparent overfor offentligheden i forhold til baggrund, formål og konklusion.
- I nogle tilfælde kan karakteren af de undersøgte forhold gøre, at der som led i advokatundersøgelsen bør blive oprettet en indberetningsordning, hvor det er muligt for bidragsydere at indberette anonymt. I andre tilfælde vil undersøgelsen alene kunne baseres på et skriftligt grundlag.
- Anonymitet i forbindelse med en advokatundersøgelse bør altid overvejes. Såfremt personer kan deltage anonymt i en advokatundersøgelse, vil dette ofte – afhængigt af karakteren af de undersøgte forhold – skabe den bedste sandsynlighed for, at advokaten modtager bidrag fra de personer, som måtte ligge inde med relevante oplysninger. Omvendt vil det skulle indgå i den bevismæssige vurdering af oplysningerne, at de er afgivet anonymt.

Indsamling af oplysninger

Afhængigt af kommissoriet vil en advokatundersøgelse typisk indebære en indsamling, systematisering og bevismæssig vurdering af en omfattende række oplysninger. På baggrund heraf vil advokaten udlede et samlet faktum, som vil blive genstand for en analyse og vurdering i juridisk kontekst. På baggrund heraf vil advokaten identificere en eller flere typisk komplekse juridiske problemstillinger, som gør sig gældende i sagen. Advokaten vil også identificere de eventuelle retlige følger, som problemstillingerne giver anledning til.

Kommissoriet har betydning for, hvordan den konkrete indsamling af oplysninger i advokatundersøgelsen foregår. I kommissoriet vil det være bestemt, hvilke spørgsmål undersøgelsen skal besvare. I den forbindelse vil det fremgå, om spørgsmålene alene ønskes undersøgt på baggrund af indhentelse af skriftligt og digitalt materiale, eller om undersøgelsen også skal omfatte indhentelse af indberetninger via en indberetningsordning samt afvikling af mundtlige interviews.

Indsamling af skriftligt og digitalt materiale

En advokatundersøgelse vil som oftest indebære, at advokaten indsamler alt relevant skriftligt og digitalt materiale hos opdragsgiver og andre relevante myndigheder eller lignende. Advokaten gennemgår og systematiserer materialet på lige fod med de øvrige oplysninger, som indsamles i sagen.

Opsætning af indberetningsordning

Skal der etableres en indberetningsordning til brug for advokatundersøgelsen, er det væsentligt at overveje designet og opsætningen af ordningen. Det er afgørende for resultatet af advokatundersøgelsen, at de oplysninger, som modtages via ordningen, har relevans og værdi for de spørgsmål, som undersøgelsen skal besvare. For at sikre at de personer, der måtte kunne bidrage med relevant viden, benytter sig af ordningen, er det endvidere væsentligt at overveje, hvordan kendskabet til indberetningsordningen bliver udbredt, samt om det eksempelvis skal være en mulighed at kunne benytte ordningen anonymt.

Afvikling af interviews

Det vil ofte være hensigtsmæssigt at interviewe personer, som kan bidrage med relevant viden til advokatundersøgelsen. Planlægningen og afviklingen af interviews vil blandt andet indebære, at advokaten varetager korrespondancen med de relevante personer med henblik på planlægning af interviewet. Personerne skal også have information vedrørende det praktiske forløb og de rettigheder, som de har krav på i forbindelse med deltagelsen i undersøgelsen. Under afviklingen af interviews vil der typisk blive taget referater, som efterfølgende kan indgå i undersøgelsen. Advokaten vil i den sammenhæng forestå den efterfølgende korrespondance, der følger med den interviewedes godkendelse af referatet.

Høring af relevante personer over modtagne oplysninger

Når advokaten har samlet og dannet sig et overblik over de oplysninger, som er modtaget, vil advokaten – i de tilfælde, hvor informationerne omhandler anklager rettet mod bestemte personer – i visse situationer være forpligtet til også at høre de pågældende om de oplysninger, som vedrører dem. I den forbindelse vil advokatens arbejde også omfatte korrespondance med de pågældende, afvikling af interview og referatskrivning.

Afrapportering

Advokaten vil udarbejde rapporten, når indsamlingen og systematiseringen af oplysninger er afsluttet, og advokaten har analyseret oplysningerne og identificeret de retlige problemstillinger og eventuelle retlige følger heraf. Kommissoriet for undersøgelsen vil i den forbindelse bestemme, hvordan og hvornår afrapportering til opdragsgiver skal finde sted. I forlængelse heraf vil kommissoriet bestemme, om det er hensigten, at advokatundersøgelsens konklusion, eller dele af denne, skal offentliggøres eller ej. Derudover vil advokaten i samarbejde med virksomheden eller myndigheden overveje, om bestemte personer skal underrettes om undersøgelsens afslutning og konklusion forud for afrapportering eller en eventuel offentliggørelse.

GDPR-relevante forhold identificeres og håndteres

Gennemførelsen af en advokatundersøgelse vil næsten altid involvere persondataretlige problemstillinger som følge af den behandling af personoplysninger, der almindeligvis finder sted i forbindelse med indsamlingen af oplysninger til brug for undersøgelsen. Forud for indsamling af materialet, og løbende som undersøgelsen pågår, bør både advokaten og den virksomhed eller myndighed, som har iværksat undersøgelsen, forholde sig til og forberede sig på at løfte de forpligtelser, der påhviler dataansvarlige i medfør af de dataretlige beskyttelsesregler og -principper. Arbejdet forbundet hermed kan – alt afhængigt af sagens omfang og omstændigheder – vise sig omfattende og kompliceret.

Typisk sagsforløb

En advokatundersøgelse indebærer flere processuelle elementer. Samlet kan processen for en advokatundersøgelse – som den oftest ser ud – illustreres ved følgende:

- Udarbejdelse af kommissorium
- lagttagelse af dataretlige beskyttelsesregler
- Opsætning af indberetningsordning
- Indsamling, systematisering og beskrivelse af oplysninger
 - Gennemgang af skriftligt og digitalt materiale
 - Håndtering og gennemgang af indberetninger
 - Afvikling af interviews og udarbejdelse af referater
 - Kontradiktion
- Bevismæssig vurdering af oplysninger
- Analyse og vurdering af faktum i retlig kontekst
 - Identificering af juridiske problemstillinger
 - Undersøgelse af retlige følger
- Udarbejdelse af rapport
- Afrapportering
- Orientering af relevante personer om afslutning af og konklusion på undersøgelse
- Offentliggørelse

Kromann Reumerts erfaring med advokatundersøgelser

I Kromann Reumert bistår vi bredt med gennemførelsen af advokatundersøgelser og andre typer af interne undersøgelser. Vi har ekspertisen og kapaciteten til at sikre et effektivt og grundigt procesforløb, hvor vi både iagttager hensynet til fortrolighed og retssikkerhed i forhold til de involverede personer. Vi har med årene oparbejdet stor erfaring med gennemførelsen af advokatundersøgelser indenfor både ansættelsesret, offentlig ret, økonomisk kriminalitet, konkurrenceret og andre retsområder. Vi har bistået både private virksomheder og offentlige myndigheder, herunder ministerier, kommuner, faglige organisationer, boligforeninger og virksomheder inden for de fleste brancher. Undersøgelserne har blandt andet vedrørt påstande om chikane, tilsidesættelse af embedsmandsretlige pligter, økonomiske uregelmæssigheder og administrative fejl og forsømmelser i forbindelse med sagsbehandling.

Vores erfaring med advokatundersøgelser har gjort os bevidste om og kompetente til at afbalancere de mange hensyn, der skal tages i forbindelse med gennemførelsen af undersøgelserne. Advokatundersøgelser har – blandt andet som følge af de mange hensyn, der gør sig gældende – været genstand for en del debat i offentligheden, og med virkning fra 1. september 2022 indførte Advokatrådet særlige bestemmelser om advokatundersøgelser i de advokatetiske regler. Ligeledes udgav Advokatrådet den 5. september 2022 en vejledning til advokater om nye advokatetiske rammer for advokatundersøgelser. Vejledningen indeholder retningslinjer, der har karakter af best practice for advokatundersøgelser. Vi følger nøje med i udviklingen af gældende regler og best practice på området. Vi sikrer derfor, at en advokatundersøgelse bliver gennemført retssikkerhedsmæssigt forsvarligt med den fornødne saglighed og objektivitet.

Vores kompetencer omfatter:

- rådgivning i forhold til overvejelser om iværksættelse af advokatundersøgelse
- rådgivning i forhold til udarbejdelse af kommissorium
- rådgivning om og håndtering af persondataretlige beskyttelsesregler
- indsamling, gennemgang og systematisering af større mængder oplysninger med henblik på en retlig vurdering, herunder:
 - opsætning og administration af indberetningsordning eller andre specialdesignede IT-værktøjer samt håndtering af datasikkerhed i forbindelse hermed
 - gennemgang og strukturering af skriftligt og digitalt materiale samt indberetninger og anden data
 - korrespondance med personer som kan bidrage med oplysninger samt forberedelse og afvikling af mundtlige interviews og udarbejdelse af referater på baggrund heraf.
- analyse og vurdering af langstrakte og/eller komplekse hændelsesforløb i retlig kontekst
- udarbejdelse af rapporter mv.

Som led i vores bistand i forbindelse med advokatundersøgelser arbejder vi ofte sammen med myndigheder, revisorer og andre professionelle parter, som kan være relevante at inddrage i en advokatundersøgelse.

Vil du vide mere?

Har du spørgsmål, eller ønsker du en uforpligtende snak med en af vores specialister, er du meget velkommen til at kontakte os. Vi glæder os til at høre fra dig.

Jens Lund Mosbek
Partner
Dir. +45 38 77 46 81
Mob. +45 23 64 60 60
jlu@kromannreumert.com

Marianne Granhøj
Partner
Dir. +45 38 77 46 80
Mob. +45 24 27 48 20
mrg@kromannreumert.com

KROMANN REUMERT

Hos Kromann Reumert sætter vi standarden. Sammen. Vi leverer værdiskabende løsninger og rådgivning med engagement og nærvær. Det gør vi med fokus på værdierne kvalitet, forretningsforståelse, samarbejdsglæde og troværdighed. Vi er Danmarks førende advokatvirksomhed med kontorer i København, Aarhus og London.

København Ø

Sundkrogsgade 5
2100 København Ø, DK

Aarhus

Rådhuspladsen 3
8000 Aarhus C, DK

London

65 St. Paul's Churchyard
London EC4M 8AB, GB

Advokatfirma

kromannreumert.com
Tlf. +45 70 12 12 11